

STUDII ȘI CERCETĂRI: ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

CONCEPTUL DE MANAGEMENT AL DIAGNOSTICĂRII CURRICULUMULUI ȘCOLAR

Lilia POGOLȘA

Institutul de Științe ale Educației

Articolul dat prezintă conceptul de management al diagnosticării curriculumului școlar ca etapă obligatorie a managementului curriculumului.

Cuvinte-cheie: *curriculum, management, managementul diagnosticării curriculumului, metodologia managementului diagnosticării curriculumului, acțiuni manageriale, criterii de evaluare, metode de diagnosticare a curriculumului.*

THE CONCEPT OF MANAGEMENT OF SCHOOL CURRICULUM DIAGNOSIS

The article presents the concept of management of school curriculum diagnosis as an obligatory stage of management of curriculum.

Keywords: *curriculum, management, management of curriculum diagnosis, methodology of management of curriculum diagnosis, managerial actions, evaluation criteria, curriculum diagnosis methods.*

Conceperea diagnosticării curriculumului școlar se axează pe interconexiunea demersurilor manageriale și a celor pedagogice. Diagnosticarea în acest sens este privită din câteva perspective:

- din perspectiva aprecierii produselor curriculare în funcție și a procesului de instruire realizat în baza acestor documente de către elevi, cadrele didactice, managerii școlari și părinți în baza unor chestionare complexe cu un număr mare de indicatori;
- din perspectiva aprecierii produselor curriculare și a procesului de instruire de către experți în baza unui sistem de indicatori valizi și metode cvalimetrice respective;
- din perspectiva aprecierii eficienței managementului curriculumului în general de către manageri, cadrele didactice și experții independenți.

Diagnosticarea curriculumului în contextul acestor perspective a fost realizată în cadrul a două dimensiuni de referință:

Prima dimensiune ține de implicarea în procesul de diagnosticare a unui număr mare de subiecți/evaluatori; rezultatele obținute în acest caz sunt preponderent subiective, deoarece exprimă viziunea/opinia proprie asupra obiectului evaluat sau a unor componente ale acestuia. În același timp, rezultatele obținute în acest fel indică tendințele generale în aprecierea curricula școlare. Indicatorii, în cadrul acestei abordări, au o palieră extinsă, cu foarte mulți descriptori.

Scopul acestei dimensiuni este de a stabili aprecierile curricula școlare de către respondenții respectivi și de a identifica orientările clare de optimizare a documentelor curriculare în perspectivă, fără a compara toate rezultatele evaluării la această etapă cu rezultatele obținute la etapa postexperimentală.

A doua dimensiune ține de implicarea în procesul de evaluare a curricula școlare în funcție (inclusiv a procesului de instruire) și a cadrului managerial, a experților independenți și a unui număr restrâns de alți respondenți în baza unor instrumente de expertizare validate experimental.

Rezultatele obținute în cadrul acestei dimensiuni la etapa de constatare prin instrumente de diagnosticare a stării curriculumului în funcție sunt strict corelate cu indicatorii respectivi, constituie demersuri pentru compararea acestora cu rezultatele respective obținute la etapa postexperimentală.

Așadar, în cadrul cercetării experimentale operăm cu două categorii de rezultate:

- prima categorie ține de rezultatele obținute prin chestionarea unui eșantion masiv de respondenți și a unui număr mare de indicatori și descriptori (*a se vedea* chestionarele respective);
- a doua categorie de rezultate obținute ține de implicarea în procesul de evaluare a curricula a unui număr restrâns de experți în raport cu un număr restrâns, însă complex, de indicatori și descriptori. Anume această categorie de rezultate ne permite să validăm eficiența atât a managementului curriculumului, cât și a curriculei școlare.

Trebuie de menționat că rezultatele din ambele categorii sunt analizate în interdependența lor și, în primul rând, în cazurile când ele sunt raportate la același număr de indicatori.

Conform Modelului de management al curriculumului, diagnosticarea acestuia este o etapă obligatorie a experimentului pedagogic. Cunoșcând laturile pozitive sau negative ale curriculumului se pot realiza schimbări privind optimizarea acestuia. Astfel, mulți specialiști în domeniu sunt de părere că un management eficient al curriculumului este imposibil fără a realiza diagnosticul stării acestui fenomen.

Metodologia diagnosticului poate conține abordare globală, dar și specifică curriculumului școlar din perspectiva managerială. Această abordare este prezentă atunci când: este determinat sistemul fundamentelor teoretice (teorii, principii, concepte, conținut, modele); este fundamentată și implementată metodologia managementului optimizării curriculumului (competențe, centrare pe elev, interdisciplinaritate etc.); sunt selectați și implicați în studiu subiecții (elevi, părinți, pedagogi, manageri, experți etc.); sunt cercetate etapele funcționalității curriculumului (începând cu diagnosticul curriculumului și finalizând cu monitorizarea lui); sunt determinate acțiunile manageriale pentru fiecare etapă (*de exemplu*, planificare, organizare, evaluare, autoreglare, decizie etc.); sunt propuse structurile de conducere a curriculumului; sunt selectate metodele de cercetare (pedagogice, psihologice, sociologice, statistice, matematice etc.); sunt prezentate dimensiunile teritoriale ale studiului (nord, centru, sud).

În cercetarea realizată am aplicat permanent abordarea managerială procesuală prevăzând diagnosticarea curriculumului prin activități în care resursele necesare pentru acest proces sunt abordate în mod unitar. În acest scop au fost necesare acțiuni manageriale, precum:

- ✓ Definirea sistematică și precizarea activităților care duc la atingerea unui anumit obiectiv.
- ✓ Stabilirea clară a responsabilităților și răspunderii pentru activitățile esențiale.
- ✓ Analiza și identificarea competențelor necesare pentru realizarea fiecărei activități.
- ✓ Identificarea legăturilor între activitățile desfășurate și necesitatea lor pentru instituțiile educaționale.
- ✓ Raționalizarea resurselor și a metodologiei necesare realizării activităților-cheie.
- ✓ Evaluarea implicațiilor, riscurilor și impactului fiecărei activități desfășurate asupra beneficiarilor și altor părți interesate.

Permanent a fost în vizor abordarea factuală a procesului decizional, care s-a bazat pe analiza datelor și informațiilor acumulate și disponibile. Această activitate s-a realizat prin: asigurarea unor date și informații corecte și credibile; oferirea datelor și informațiilor tuturor celor care au nevoie de ele; analiza datelor și informațiilor prin metode statistice valide; luarea deciziilor pe baza analizei datelor factuale, în echilibru cu experiența, intuiția și rezultatele cercetărilor; relații reciproc avantajoase între parteneri. De menționat că diagnosticarea și dezvoltarea, optimizarea curriculumului, managementul acestor procese este imposibil fără un parteneriat puternic între Ministerul Educației, universități, instituții de cercetare, DRÎTS, instituții școlare, elevi, părinți, cadre didactice, manageri școlari, administrații locale etc.

Partenerii sunt interdependenți și au avantaje reciproce în dezvoltarea și crearea condițiilor pentru managementul curriculumului. Aceste relații presupun:

- ✓ Stabilirea unor relații, beneficii pe termen scurt și pe termen lung.
- ✓ Punerea în comun cu partenerii a resurselor și a expertizei disponibile.
- ✓ Comunicare clară și deschisă cu partenerii.
- ✓ Împărtășirea informațiilor și a planurilor de viitor.
- ✓ Realizarea unor activități comune de dezvoltare și îmbunătățire a activității.
- ✓ Încurajarea și recunoașterea realizărilor și îmbunătățirilor realizate de către parteneri.

În cercetare am insistat asupra obligativității parcurgerii unor etape inițiale, precum:

- ✓ obligativitatea analizei/diagnosticului printr-o cercetare curriculară înaintea proiectării unui nou curriculum, adică diagnosticul în IȘE a curriculumului existent la momentul cercetării;
- ✓ obligativitatea evaluării continue, în toate fazele demersului de optimizare curriculară;
- ✓ obligativitatea corectării curriculumului înaintea validării și chiar și după aplicarea acestuia.

Aceste obligații sunt derivate din principiile de deontologie pedagogică, în general, și de deontologie a cercetării și inovării educaționale, în special.

În procesul cercetării realizate a fost promovat un parteneriat forte cu ME, USM, UPS „I.Creangă”, cu un șir de gimnazii, licee, colegii. În parteneriat au fost realizate activități manageriale, precum: diagnosticul, conceperea, proiectarea, evaluarea, validarea, implementarea, monitorizarea curriculumului.

Dimensiunile unui studiu de diagnostic asigură acumularea de date pentru a orienta managementul curriculumului spre o calitate mai înaltă.

Managementul curriculumului în învățământul secundar general impune diagnosticul acestuia din perspectiva dimensiunilor: **conceptual/ funcțional** (ce se urmărește prin curriculum și dacă acest deziderat este atins), **structural** (dacă se respectă structura acceptată și sunt coerente pe trepte de învățământ); **operațional** (dacă predarea-învățarea organizată în baza curriculumului este eficientă); **acțional** (dacă corespunde conceptual, structural și operațional școlii).

Managementul diagnosticului curriculumului este destul de amplu și conține acțiuni reieșite din etapele de dezvoltare, din componentele structurale ale curriculumului. Pentru a realiza cu succes managementul diagnosticului stării curriculumului a fost propus un set de acțiuni manageriale care include:

- *Selectarea grupurilor de experți pentru elaborarea Programului și metodologiei de evaluare a curricula disciplinare.*
- *Elaborarea Programului de evaluare a curriculumului școlar în învățământul preuniversitar.*
- *Dezbaterea Programului de evaluare a curriculumului școlar în învățământul preuniversitar, în cadrul ședinței consultative a colaboratorilor IȘE și USM.*
- *Elaborarea instrumentarului de evaluare a curricula la disciplinele de studiu în învățământul preuniversitar.*
- *Selectarea grupurilor de experți pentru elaborarea chestionarelor prin care se va evalua curriculumul din perspectiva elevilor (clasele primare, gimnaziale și liceale), părinților, personalului didactic și managerial din învățământul preuniversitar și pentru elaborarea ghidului de evaluare a curricula disciplinare.*
- *Dezbaterea, în cadrul ședinței consultative, a mai multor concepte de chestionare pentru evaluarea curricula la disciplinele de studiu, precum și a mai multor modalități de elaborare a anchetelor și a căilor de comunicare între echipele de experți în scopul îmbunătățirii acestora.*
- *Discutarea, în cadrul ședinței consultative, a structurii chestionarelor, a dimensiunilor/ modelelor curriculumului care vor fi evaluate, inclusiv a unui modul care vizează standardele educaționale.*
- *Elaborarea modelelor structurale de chestionare pentru toate categoriile de intervievați.*
- *Redactarea variantelor finale de chestionare: chestionarul pentru elevii clasei a IV-a conține 27 itemi; chestionarul pentru elevii clasei a IX-a conține 74 itemi; chestionarul pentru elevii clasei a XII-a conține 70 itemi; chestionarul destinat părinților conține 37 itemi; chestionarul pentru cadrele didactice conține 103 itemi, chestionarul pentru managerii școlari conține 60 itemi.*
- *Selectarea experților naționali pentru elaborarea ghidului de evaluare a curricula disciplinare.*
- *Elaborarea ghidului de evaluare a curriculumului școlar.*
- *Dezbaterea ghidului de evaluare a curriculumului școlar în cadrul IȘE.*
- *Stabilirea, în parteneriat cu ME, a componenței grupurilor de experți naționali pentru evaluarea curricula la toate disciplinele de studiu și a coordonatorilor grupurilor respective.*
- *Aprobarea grupurilor de experți pentru fiecare disciplină școlară.*
- *Organizarea ședinței consultative cu grupurile de lucru cu privire la criteriile de evaluare a curriculumului școlar și a standardelor educaționale.*
- *Determinarea raioanelor pentru realizarea chestionării și a proporției dintre numărul de intervievați în școlile cu predare în limba română și în limba rusă, în mediul rural și în cel urban, în zona de nord, zona de centru și în zona de sud.*
- *Stabilirea contactelor cu colaboratorii DRÎTS/ managerii școlari din instituțiile în care se va efectua chestionarea și discutarea condițiilor de eficientizare a activității respective.*
- *Chestionarea persoanelor care pot influența calitatea curricula disciplinare.*
- *Corectarea datelor obținute în rezultatul chestionării. Pregătirea chestionarelor pentru prelucrarea statistică.*

- *Elaborarea programei de prelucrare statistică a datelor obținute prin chestionare.*
- *Elaborarea metodologiei de formare a experților naționali în domeniul evaluării curriculumului școlar și a standardelor educaționale.*
- *Desfășurarea seminarului de formare a experților naționali (în număr de 120 persoane pentru evaluarea curriculumului școlar și de 30 persoane pentru evaluarea standardelor educaționale).*
- *Analiza opiniilor participanților la seminar cu privire la optimizarea procesului de diagnosticare a curricula disciplinare și a standardelor educaționale, precum și de aplicare a ghidurilor de evaluare a acestor documente.*
- *Realizarea prelucrării statistice a datelor acumulate prin chestionare.*
- *Analiza și compararea rezultatelor obținute în urma procesării statistice, în scopul prognozării acțiunilor de optimizare a curricula existente.*
- *Evaluarea curricula de către 120 experți naționali, formați în domeniul evaluării conform criteriilor: relevanță, eficacitate externă, continuitate, adevăritate, conformitate, aplicabilitate, performanță, eficiență internă, coerență internă, fezabilitate.*
- *Analiza tuturor opiniilor/ viziunilor parvenite de la evaluatorii de curricula.*
- *Analiza curriculumului de către specialiștii DRÎTS.*
- *Elaborarea recomandărilor în baza rezultatelor studiului pentru optimizarea curriculumului.*

Cercetarea ne-a demonstrat că doar prin respectarea algoritmului acțiunilor necesare pentru diagnostic se poate aprecia calitatea curriculumului, pot fi fundamentate noi modele de optimizare și dezvoltare a curriculumului.

Procesul de management al diagnosticului s-a axat pe identificarea aprecierilor de către cadrele didactice, elevi, părinți, directori de unități școlare a curriculumului în funcție.

Pentru chestionarea elevilor, a cadrelor didactice, a părinților și managerilor școlari au fost selectate instituțiile de învățământ preuniversitar după următoarele criterii: distribuția geografică (centru, nord, sud), mediul de trai (urban, rural) și limba de comunicare (română, rusă). Chestionarea a fost realizată în raionul Florești (zona de nord) în instituțiile: LT „M.Eminescu” s. Ghindești; LT „M.Costin”, LT „M.Eminescu”, LT „A.Cehov” din or. Florești; raionul Strășeni (zona de centru) – LT „Al.Russo” s. Cojușna, ȘM nr.1 s. Cojușna, LT „I.Vatamanu”, LT „N.Nekrasov”; raionul Căușeni (zona de sud) – LT „M.Eminescu”, LT „Al.Pușkin”; LT „Meșterul Manole” s. Sălcuța, LT s. Zaim; mun. Chișinău – LT „M.Eliade”, LT „Gaudeamus”, LT „M.Sadoveanu”.

De asemenea, activitatea sus-nominalizată a fost efectuată în cadrul cursurilor de formare continuă a cadrelor didactice și a celor manageriale, precum și în cadrul sesiunilor de atestare a acestora.

În procesul de chestionare au fost implicați:

- 1010 elevi: 210 din învățământul primar (clasa IV), 400 elevi din învățământul gimnazial (clasa IX); 400 elevi din învățământul liceal (clasa XII);
- 1000 cadre didactice (învățământ primar: 200 cadre didactice; învățământ gimnazial: 400 cadre didactice; învățământ liceal: 400 cadre didactice);
- 50 părinți;
- 50 manageri de unități școlare;
- 120 experți naționali pentru evaluarea curricula.

Pentru a atinge un înalt nivel de veridicitate, diagnosticul a fost realizat în paralel și de către profesorii la disciplinele școlare din școli și de specialiști din cadrul direcțiilor raionale de învățământ.

Un rol decisiv în realizarea diagnosticului calității curriculumului au avut cei 120 experți naționali, special formați în problemele evaluării. Eșantioanele propuse pentru diagnosticul curriculumului sunt reprezentative și definite statistic, oferind informații cantitative și calitative.

La fundamentarea empirică a concluziilor studiului a fost îmbinată analiza cantitativă cu cea calitativă, dând prioritate orientărilor, atitudinilor sau opțiunilor celor implicați direct în aplicarea și folosirea curriculumului. Pe parcursul cercetării ne-am concentrat atenția asupra fiecărei discipline școlare din planul de învățământ, analizând toate dimensiunile unui curriculum școlar.

Conform teoriei și metodologiei de proiectare și dezvoltare curriculară, periodic, curriculumul școlar, ca și orice alt document reglator, devine obiectul evaluării pedagogice. Această acțiune reprezintă o activitate managerială de *evaluare-analiză-apreciere-măsurare a calității* documentului elaborat, prin raportarea aces-

tuia la un ansamblu de criterii și indicatori specifici domeniului, în vederea folosirii datelor obținute pentru elaborarea unei *aprecieri finale* și a luării unei decizii optime în acest sens. La momentul cercetării s-au creat însă unele premise care au solicitat urgentarea demersului de diagnostic al calității curriculumului, dintre care evidențiem: percepția publicului vizavi de curriculumul elaborat și implementat, tendințele de dezvoltare curriculară manifeste pe plan european și, nu în ultimul rând, schimbările de perspectivă asupra educației promovate la nivel național.

Managementul diagnosticului stării curriculumului, în funcție la moment, a inclus:

- analiza documentelor de politici educaționale naționale;
- cunoașterea și înțelegerea curriculumului școlar, a contextului organizațional, normativ și a nevoilor actorilor care au generat proiectarea acestuia;
- determinarea beneficiarilor și a obiectivelor studiului evaluativ;
- determinarea ipotezelor evaluării/diagnosticării și a direcțiilor de acțiune;
- determinarea cadrului conceptual și a metodologiei de evaluare/ diagnosticare;
- estimarea timpului, a costurilor și a resurselor necesare;
- determinarea modelului evaluativ, a criteriilor, indicatorilor și întrebărilor evaluative care pot să răspundă ipotezelor cercetării.

Managementul diagnosticului a prevăzut și selectarea criteriilor de evaluare care dobândesc semnificație prin specificul evaluării calitative, sunt adecvate obiectului evaluării, înglobează sensuri clare, valorificate în procesul de evaluare și dau măsura calității curriculumului școlar prin relaționare cu indicatori și întrebări evaluative. Indicatorii traduc fiecare criteriu în repere evaluative, orientează acțiunea spre componenta curriculară ce se dorește a fi evaluată și descriu explicit conținutul evaluării.

O deosebită atenție a fost acordată analizei perspectivelor structurale ale curriculumului. Pentru aceasta, în metodologia diagnosticării și în selectarea metodelor de investigație s-au luat în considerație principiile care gestionează construcția curriculară: analiza necesităților societății și ale elevilor; conținuturile instruirii, finalitățile, scopurile și obiectivele unei acțiuni educative; căile, mijloacele și activitățile care conduc la atingerea acestor scopuri; evaluarea acțiunilor realizate.

Rezultatele diagnosticării curriculumului școlar care funcționa la etapa 2008-2009 sunt prezentate în lucrarea *Evaluarea curriculumului școlar – perspective de modernizare* [4]. Acțiunile de diagnostic s-au desfășurat conform unui plan managerial, în mod etapizat, la diferite niveluri, angajând diverse categorii de experți.

Metodologia managementului diagnosticării curriculumului a fost racordată la contextul sociocultural, național și internațional actual și a cuprins: concepția curriculumului, obiectivele generale ale sistemului de învățământ pe trepte, arii curriculare, obiective transdisciplinare, planul-cadru de învățământ, obiective generale pe discipline, conținuturile disciplinei, strategiile didactice, strategiile de evaluare, coerența dintre componentele curriculumului etc.

Din perspectiva optimizării curriculumul existent, managementul diagnosticului acestuia a fost concentrat pe stabilirea dimensiunilor privind: centrarea curriculei pe copil; respectarea principiilor școlii incluzive, prietenoase copilului; coerența componentelor curriculare; integralizarea – interdisciplinară, pluridisciplinară, transdisciplinară; dezvoltarea potențialului atitudinal și motivațional al pedagogilor și elevilor; complexitatea activităților de învățare; activismul elevilor; dezvoltarea competențelor etc.

În demersul metodologic al managementului diagnosticului curriculumului au fost incluse acțiunile de:

- determinare a încărcăturii echilibrate la nivelul componentelor curriculumului nucleu, în sensul stabilirii dacă acesta prevede formarea unor competențe și însușirea unor cunoștințe suficiente și adecvate, atât în raport cu timpul alocat, cât și cu nivelul de dezvoltare a elevilor pe care îi vizează;
- identificare a eventualelor discordanțe (rupturi) existente între ciclul primar, gimnazial și liceal, atât în ceea ce privește conținuturile, cât și metodologia predării;
- identificare a conceptelor dificil de înțeles pentru elevi la nivelul fiecărei discipline;
- determinare a metodelor de predare, specifice fiecărei discipline, predominante în activitatea didactică;
- stabilire a impactului manualelor asupra metodologiei didactice;
- determinare a măsurii în care curriculumul orientează spre metodele active de predare-învățare.

Managementul diagnosticului curriculumului, pentru o mai bună operaționalizare și aplicare a rezultatelor, s-a realizat prin analiza următoarelor dimensiuni:

- concepției și raportării ei la prevederile abordării holistice și pentagonale curriculumului;
- elementelor constituente și raportării acestora la numărul necesar/recomandat de elemente;
- tipurilor de obiective și stabilirea coerenței/incoerenței dintre ele;
- gradului de complexitate a obiectivelor generale/cadru în raport cu potențialul lor formativ și informativ;
- corespunderii numărului și tipologiei obiectivelor de referință cu structura unității de conținut;
- frecvenței obiectivelor de referință în cadrul studierii unităților de conținut;
- conținuturilor curriculare în raport cu principiile existente;
- unităților de conținut din perspectiva abordărilor științifice;
- unităților de conținut din perspectiva accesibilității lor;
- conținuturilor curriculare din perspectivă educativă și formativă;
- strategiilor didactice propuse în curriculum în raport cu abordările moderne ale instruirii;
- strategiilor de evaluare în curriculum în raport cu abordările moderne ale evaluării.

Demersul managerial și metodologic al diagnosticului a inclus activități bine organizate de selectare a metodelor și tehnicilor de evaluare a calității curriculumului școlar proiectat de către experții naționali, care sunt prezentate în ghidul metodologic „Evaluarea curriculumului școlar” [5]. Acest ghid este util nu doar în procesul diagnosticării curriculumului, ci și la etapa conceperii, proiectării acestuia.

Experților în diagnosticarea curriculumului li s-au propus un șir de metode: metoda expertizei, metoda matricei de asociere, metoda hărții de dezvoltare a conceptelor (capacităților), metoda analizei de context, metoda analizei de conținut, metoda analizei comparate, metoda cuantificării, metoda cvalimetrică.

Metoda evaluării prin expertiză include mai multe tehnici și procedee: expertiza individuală, expertiza morfologică, metoda rating-ului, metoda consiliului experților etc. Particularitățile managementului aplicării metodei evaluării prin expertiză țin de două aspecte: evaluarea criteriilor și indicatorilor și evaluarea propriuzisă a curriculumului școlar.

Metoda matricei de asociere este o metodă de analiză calitativă bazată pe evidențierea calității relațiilor între două componente ale curriculumului printr-un tabel (matrice) cu două intrări, utilizând indicii de asociere. Indicii descriu gradul de relevanță între cele două componente și exprimă calitatea relației între componentele respective. Managementul diagnosticului prin completarea matricei de asociere va atrage atenția la eliminarea din curriculumul școlar proiectat a legăturilor „slabe” între elementele care se asociază și transformarea acestora în legături „tari”.

Managementul diagnosticului prin această metodă este orientat spre stabilirea relațiilor între obiectivele de referință și conținuturile prezentate în matricele de asociere la formularea unor aprecieri privind coerența curriculumului din perspectiva concordanței obiectivelor cu conținuturile, argumentarea revizuirii sistemului de obiective și/ sau a lipsei de conținuturi.

Metoda hărții de dezvoltare a conceptelor (capacităților) permite aprecierea coerenței prin continuitate a sistemului de obiective și analiza modului de dezvoltare a capacităților descrise de obiectivele de referință din fiecare an de studii și dintr-un anumit parcurs școlar/ treaptă de învățământ. Managementul evaluării prin analiza de conținut a hărții oferă informații referitor la:

1. Coerența orizontală a sistemului obiectivelor de referință;
2. Coerența verticală privind calitatea dezvoltării operaționale a fiecărui concept;
3. Dezvoltarea operațională a conceptelor prevăzute prin curriculumul școlar proiectat;
4. Calitatea formulărilor obiectivelor de referință.

Din perspectiva managementului diagnosticului, **analiza de context** reprezintă modalitatea prin care se poate aprecia măsura în care curriculumul reflectă adecvat politica educațională, măsura în care „ancorele” specifice unei anumite paradigme educaționale (inclusiv la disciplina de învățământ respectivă) se regăsesc, la niveluri diferite de generalitate, în curriculumul școlar proiectat. Prin analiza de context se pot analiza așteptările educaționale descrise în documente cu valoare conceptuală și se poate aprecia măsura în care aceste elemente se regăsesc traduse în curriculum ca document normativ. Managementul evaluării prin analiza de context argumentează soluțiile de ameliorare a curriculumului școlar proiectat referitoare la componentele respective.

Analiza de conținut poate fi descrisă ca un ansamblu de tehnici de cercetare ale unui obiect, tehnici care, prin procedee sistematice și obiective de analiză, conduc la obținerea unor informații de tip calitativ despre obiectul cercetării. Metoda presupune un demers de teoretizare pentru a da sens unor fapte și a le insera în contexte explicative. Managementul evaluării este orientat la produsul obținut prin analiza calitativă de con-

ținut care trebuie să fie ancorat în datele factuale ale curriculumului școlar proiectat ca punct de plecare în procesul de teoretizare, cadrul de verificare a ipotezelor emise și, în egală măsură, de validare a construcției curriculumului în ansamblu.

Analiza de conținut sintactică și lexicală a conceptelor (capacităților) permit identificarea frecvenței de apariție în curriculumul școlar proiectat a unui comportament și observarea elementelor care indică dezvoltarea sa cognitivă și operațională în succesiunea anilor de studii. Managerii de curriculum vor folosi rezultatele obținute în cadrul utilizării acestei metode la baza concluziilor și recomandărilor pentru ameliorarea calității sistemului de obiective și a sistemului de conținuturi la disciplina respectivă.

S-a propus pentru diagnostic și **metoda analizei comparate**. Studiile deja efectuate au fost axate, de exemplu, pe chestionarea cadrelor didactice referitoare la curriculumul școlar proiectat la disciplina respectivă sau, în ansamblu, referitoare la curricula școlare.

Managementul diagnosticării prin analiza comparată a curriculumului școlar proiectat preia rezultate din toate studiile (naționale și internaționale) efectuate la disciplina școlară respectivă și coroborează cu elementele semnificative ale curriculumului școlar proiectat pentru a lua deciziile adecvate întru ameliorarea curriculumului respectiv. În particular, experții de curriculum au realizat o analiză comparată a acestei generații de curricula școlare cu generația precedentă. Informațiile oferite de analiza comparată conduc la formularea unor concluzii privind calitatea curriculumului școlar proiectat la disciplina respectivă și vor indica necesitatea de a acționa constructiv pentru a crea premisele unui învățământ competitiv de calitate. Prin managementul diagnosticării stării curriculumului se pot valorifica datele obținute la nivel național care conduc la ameliorarea învățării și la adaptarea curriculumului la tendințele educaționale actuale. Analiza comparativă se realizează cu scop de feedback pentru factorii cu rol de decizie privind curriculumul școlar, manualele, programele de examen, formarea profesorilor, evaluarea competențelor etc.

În cadrul diagnosticării stării curriculumului a fost folosită și **metoda cuantificării**, care permite evaluarea obiectivelor curriculare în ce privește următoarele aspecte:

- Ce tipuri de obiective sunt proiectate în curriculumul pe discipline?
- Câte (la număr) obiective trebuie să fie formulate în cadrul unui subiect de conținut?
- Care este raportul dintre diferite tipuri de obiective?
- Cum este formulat obiectivul?

O altă metodă în diagnosticul stării curriculumului este **metoda cvalimetrică**, care permite obținerea răspunsurilor la întrebările evaluative cu caracter cantitativ. Această metodă prevede calcularea numărului respectiv de obiective, de concepte, de unități de conținut etc. și raportarea lor la indicatorii de calitate prin utilizarea reprezentărilor statistice ale datelor obținute: tabele, grafice, diagrame, histograme etc.

În urma aplicării metodologiei de diagnostic a stării curriculumului au fost stabilite avantajele și dezavantajele curriculumului existent la moment, formulate concluzii și recomandări privind optimizarea curriculumului pentru toate disciplinele din învățământul preuniversitar, dar și pentru eficientizarea procesului de învățare.

Bibliografie:

1. CRIȘAN, AI. Unele aspecte privind conceptul de curriculum în literatura pedagogică actuală. În: *Revista de pedagogie și psihologie*, 1991, nr.2, p.7-13.
2. GUȚU, VI. *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*. Chișinău: Grupul Editorial Litera, 2000. 80 p.
3. NICULESCU, M. *Curriculum educațional: concepte fundamentale, principii operaționale, modalități de acțiune*. București: Pro Humanitate, 2000. 199 p.
4. POGOLȘA, L., BUCUN, N. ș.a. *Evaluarea curriculumului școlar – perspectivă de modernizare*. Chișinău, 2009. 789 p.
5. POGOLȘA, L., PARLICOV, E., MIJA, V., SOLOVEI, R. ș.a. Rezultatele analizei curriculumului la educația civică. În: *Evaluarea curriculumului școlar – perspective de modernizare*. Coordonatori: L. Pogolșa, N. Bucun. Chișinău, 2009. p.485-501.
6. ТЕЙЛОП, Ф.У. Менеджмент. Пер. с англ. Зака А.И. / Под ред. и с пред. Кочергина Е.А. В: *Контролинг*, 1992, вып. 4. 137 с.

Prezentat la 11.06.2013